

дньої освіти (на основі аналізу інтерв'ю експертів). Ідеологія і політика, 2 (13), 29-46.

3. Положення про дистанційне навчання (2013) Офіційний вісник, 36, 202.

Ключові слова: дистанційна освіта, електронне навчання, освіту, освітня платформа, гуманітарні науки, політологія.

Ключевые слова: дистанционное образование, электронное обучение, образование, образовательная платформа, гуманитарные науки, политология.

Key words: distance education, e-learning, education, educational platform, humanities, political science.

ЗАВГОРОДНЯ ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат політичних наук*

ПОЛІТИЧНИЙ НІГІЛІЗМ ТА ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

Досвід людства у формуванні базових знань про події, які відбуваються у взаємовідносинах політичної еліти, держави та світу загалом, повертає нас до розуміння та освідомлення значимості їх рішень для ходу розвитку всесвітньої історії. Політична та правова свідомість еліти та суспільства не завжди приймається до уваги в обговоренні об'єктивної реальності формування політичної та правової системи.

Сутнісна характеристика понять подібних за звучанням містить ґрунтовні важелі у суспільній системі взаємодії між різними суб'єктами політики та суспільства загалом.

У науковому обігу часто використовується поняття «правовий нігілізм». Даний термін варто тлумачити, як деформований стан правосвідомості людини, суспільства, групи людей, який проявляється свідомим ігноруванням вимог норм закону, цінностей права, байдужим ставленням до правових принципів і традицій, однак разом з тим така діяльність не містить злочинного наміру [1].

Усучасних подіях у суспільстві в силу всесвітньої пандемії в українському суспільстві нормативно введені жорсткі заходи щодо пересування в громадських місцях, однак бачимо присутній правовий нігілізм у суспільстві через відсутність освідомлення можливих негативних наслідків, як для громадян загалом, так і для власної безпеки.

Окрім того, відсутність поваги до норми права, як найвищої форми регулювання відносин у суспільстві. Така правосвідомість стосується не лише українського суспільства. Навіть найбільш розвинуті країни світу, зразкові демократичні країни сучасності стикнулися з масштабними проявами правового нігілізму, а основним стимулятором виконувати обмежувальні заходи є санкції, які передбачають адміністративну відповідальність, а не правова свідомість та політична культура.

Сучасна особа маючи можливості широкого вибору, звичайно, обирає найзручніший для себе спосіб при виконанні встановлених правил поведінки, або намагається їх обійти.

Науковці стверджують, що найбільш поширена форма правового нігілізму проявляється у державах з авторитарним та тоталітарним політичним режимом, однак сучасні світові явища прояву байдужості до законів та нормативних приписів у демократичних країнах демонструють прояв людської сутності кожного індивіда не залежно від політичного режиму, віросповідання та раси [2].

В українському суспільстві правовий нігілізм також має прояв у громадянському суспільстві, однак можемо визначити окремі причини які супроводжують систему права в Україні з моменту становлення незалежної держави, а саме: нестабільність та невпорядкованість чинного законодавства, присутність колізій у чинних нормах права, низька правова культура та слабкий механізм реалізації чинних правових актів [2].

Зміни у позитивній динаміці щодо сприйняття норм права відбуваються тоді, коли освідомлення процесів надійності та захисту пануватимуть у суспільстві. Тобто в даному випадку відбувається взаємозв'язок з політичним нігілізмом, оскільки позитивні процеси щодо довіри до влади та прийнятих владою рішень (законів) будуть сприйматися населенням коли буде відчуття захищеності та довіри до органів влади. Адже часто суб'єкти владних повноважень спотворюють інформацію про стан економічних та соціальних процесів, вводять в оману суспільство, а передвиборчі програми претендентів читають лише одиниці громадян, адже більша кількість запланованих проектів не втілюється в життя.

У науковій літературі не розповсюджене поняття «політичного нігілізму» однак В. Ряшко, О. Ряшко вважають, що під цим поняттям варто розуміти заперечення усіх форм політичної організації суспільства, державності, національного суверенітету [2].

Однак, враховуючи характеристику правового нігілізму варто відзначити, що політичний нігілізм охоплює більшу частину світосприйняття населенням політико-правової ситуації, а байдужість та несприйняття нормативно регламентованих норм розширюється несприйняттям органів управління у суспільстві та усієї політичної системи загалом, а це вже набагато небезпечніше. Бо наростання такої байдужості може проявлятися у майбутніх закликах до змін в інформаційному середовищі та безпосередню на активних страйках, мітингах, демонстраціях.

Однією із причин нігілізму є криза суспільства, яка перманентно продовжує захоплювати все більшу частину громадян. А політичні дії не мають високого рівня довіри. Хоча українське суспільство в кризових точках намагається об'єднуватися та вдаватися до активних дій, влада циклічно вичерпує кредит довіри та загання громадян у політико-економічну пірву.

Саме для зменшення політичного нігілізму важливий високий рівень політичної культури, який також стане механізмом для вирішення інших суспільно-значимих питань.

Окрім того варто відзначити, що правовий нігілізм залежний від політичного нігілізму, оскільки допоки рішення органів державної влади не будуть об'єктивно влаштовувати населення, а сама влада збудує міцну систему взаємовідносин між суб'єктами політики і громадянами, то правовий нігілізм буде лише збільшуватися у кількості байдужих громадян.

З метою мінімізації високого показника нігілізму у суспільстві органам державної влади варто працювати не на публіку, не на піар, не на голоси на майбутніх виборах, а об'єктивно вирішувати нагальні питання у суспільстві, а саме: збільшення робочих місць, об'єктивне інформування населення про політичні процеси, підвищення економічної спроможності населення та ін.. В свою чергу збільшення кредиту довіри до політичної системи збільшить повагу до прийнятих нормативно-правових актів. А тому, подолання політичного нігілізму в масштабних проявах допоможе подолати правову байдужість у суспільстві.

Враховуючи усе вищезазначена варто відзначити, що сучасні інформаційні технології є новою формою взаємодії між органами влади і суспільством, а тому ті громадяни хто раніше лінувались вдаватись до активної громадянської позиції можуть впливати на суб'єкти політики чи навпаки дискредитувати владу, а це створює нову небезпеку та нові виклики для політико-правової дійсності. А тому, основним показником подолання політичного та правового нігілізму є підвищення політичної та правової культури у громадянському суспільстві.

Список використаної літератури:

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-1746.html>
2. Ряшко В., Ряшко О. Нігілізм, як антипод правової культури та деформації правосвідомості / В. Ряшко, О. Ряшко. – Вісник Національного Університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/24571/1/22-118-122.pdf>.

Ключові слова: правовий нігілізм, політичний нігілізм, політичний процес, правові акти, політичні події, суб'єкти політики, право.

Ключевые слова: правовой нигилизм, политический нигилизм, политический процесс, правовые акты, политические события, субъекты политики, право.

Key words: legal nihilism, political nihilism, political process, legal acts, political events, subjects of politics, law.